

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Чорноморський національний університет імені Петра Могили

Факультет політичних наук

Кафедра міжнародних відносин та зовнішньої політики

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Перший проректор
Котляр Ю.В.

“30” серпня 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Теорія та практика комунікацій

Спеціальність 014.03 «Середня освіта (Історія та громадянська освіта)»

Розробник

Габро І.В.

Завідувач кафедри розробника

Шевчук О.В.

Завідувач кафедри спеціальності

Міронова І.С.

Гарант освітньої програми

Підберезних І.Є.

Декан факультету /директор інституту (до якого відносяться спеціальності)

Хмель А.О.

Т.в.о. директора НН ІПО

Зуб К.М.

Начальник НМВ

Шкірчак С.І.

Миколаїв – 2024 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показника	Характеристика дисципліни	
Найменування дисципліни	Теорія та практика комунікацій	
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка	
Спеціальність	014 Середня освіта	
Предметна спеціальність	014.03 Середня освіта (Історія та громадянська освіта)	
Освітня програма	Середня освіта (Історія та громадянська освіта. Правознавство)	
Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)	
Статус дисципліни	вибіркова	
Курс навчання	5	
Навчальний рік	2024-2025	
Номер(и) семестрів (триместрів):	Денна форма	Заочна форма
	10	15, 16
Загальна кількість кредитів ЄКТС/годин	3 кредити / 90 годин	
Структура курсу: – лекції – семінарські заняття (практичні, лабораторні, півгрупові) – годин самостійної роботи студентів	Денна форма	Заочна форма
	18	4
	18	6
	54	80
Відсоток аудиторного навантаження	40 %	11%
Мова викладання	українська	
Форма проміжного контролю (якщо є)	-	
Форма підсумкового контролю	залік	

2. Мета, завдання та результати вивчення дисципліни

Мета курсу – сформувати у студентів сучасне бачення і систему спеціальних знань про основні принципи, методи та засади комунікацій; надати знання про становлення та історичні етапи розвитку різних форм комунікації у суспільстві.

Завданнями курсу є ознайомлення студентів з основами практичного застосування форм і засобів комунікації, функцій і потенцій інформаційно-соціальних зв'язків, що здійснюються на різних етапах цивілізації за допомогою різних мов, а також вербальних і невербальних засобів.

Очікувані результати навчання.

Студент повинен знати:

- природу, функції та види комунікації;
- засоби, що застосовуються в комунікації;
- особливості етапів комунікації;
- в чому полягає роль комунікатора та комунікантів в процесі комунікації;
- природу, джерел та напрямів еволюції міжнародних відносин, міжнародної політики, зовнішньої політики держав, стану теоретичних досліджень міжнародних відносин та світової політики.

Студент повинен вміти:

- застосовувати методи вивчення комунікації;
- аналізувати проблеми розвитку комунікації; розрізняти типи комунікації;
- давати характеристику складовим комунікативного процесу;
- визначити фактори ефективності комунікації.

Розроблена програма відповідає освітній програмі та орієнтована на **формування компетентностей**:

Інтегральна компетентність. Здатність вирішувати складні задачі, проблеми в галузі освіти, що передбачає здійснення інновацій та/або проведення педагогічних досліджень і характеризується комплексністю і невизначеністю педагогічних умов організації освітньо-виховного процесу в закладах загальної середньої освіти.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК2. Здатність використовувати цифрові освітні ресурси, інформаційні та комунікаційні технології у професійній діяльності.

ЗК3. Здатність планувати та управляти освітньою діяльністю, забезпечувати та оцінювати якість виконуваних робіт.

ЗК4. Здатність виявляти та вирішувати проблеми у сфері професійної діяльності, бути критичним і самокритичним.

ЗК5. Здатність генерувати нові ідеї (креативність) та приймати обґрунтовані рішення.

ЗК6. Здатність розробляти та презентувати освітні проекти, управляти ними та мотивувати виконавців на досягнення спільної мети.

ЗК7. Здатність здійснювати науково-педагогічні дослідження, прогнозувати та презентувати їх результати.

ЗК8. Письмове й усне професійне спілкування державною мовою, вміння використовувати знання другої (іноземної) мови для навчальної та наукової діяльності.

ЗК9. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства; усвідомлення цінності української та громадянської ідентичності, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина.

Компетентності спеціальності: фахові (ФК), предметні (ПК)

ФК1. Здатність до поглиблення знань і розуміння предметної області та професійної діяльності.

ФК2. Здатність використовувати інновації у професійній діяльності.

ФК3. Здатність здійснювати моніторинг власної педагогічної діяльності і визначати потреби, перспективи та наявні ресурси для професійного розвитку впродовж життя.

ФК6. Здатність до конструктивної та безпечної взаємодії з учасниками освітнього процесу, забезпечувати функціонування безпечного та інклюзивного освітнього середовища.

ФК7. Здатність формувати в учнів культуру академічної доброчесності та дотримуватися її принципів у власній професійній діяльності.

ФК8. Здатність працювати у міжнародному контексті і реалізовувати спільні проекти предметної області з європейськими та євроатлантичними інституціями.

ПК6. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук і критично оцінювати інформацію, оперувати нею у професійній діяльності.

ПК7. Прагнення до саморозвитку та самовдосконалення у науково-педагогічній діяльності, обізнаність у власних силах, здатність до рефлексії та самоаналізу.

ПК8. Виявляти знання та розуміння наукових основ певної тематичної області, методології дослідження історичного процесу у національному, європейському та світовому контекстах та вміти моделювати їх у зміст навчання відповідно до обов'язкових результатів навчання.

ПК9. Здатність до соціальної комунікації; розуміння та сприйняття принципів толерантності, соціальної справедливості, доброчесності, вміння втілювати їх у власні моделі поведінки, здатність попереджувати та вирішувати конфлікти.

Програмні результати навчання:

загально-предметні (РН), фахові (ПРН)

РН2. Демонструє вміння використовувати цифрові освітні ресурси, інформаційні та комунікаційні технології для пошуку, обробки та обміну інформацією у професійній діяльності,

презентації власних та спільних результатів, реалізації дистанційного та змішаного навчання тощо.

РН5. *Описує* методику розробки освітніх проєктів, *пояснює* зміст та призначення їх етапів, *аналізує* спроможність управління процесом їх впровадження, *прогнозує* очікувані результати.

РН6. *Визначає і характеризує* основні принципи, закони та методики науково-педагогічних досліджень; *описує* апарат науково-педагогічного дослідження, *демонструє* навички презентації результатів науково-педагогічного дослідження.

РН10. *Називає і аналізує* шляхи мотивації учнів до саморозвитку, *демонструє* вміння розробляти план практичної реалізації для формування адекватної позитивної самооцінки й я-ідентичності.

РН11. *Демонструє* уміння забезпечувати конструктивну та безпечну взаємодію з учасниками освітнього процесу.

РН13. *Демонструє* здатність діяти автономно і в команді.

РН14. *Демонструє* дотримання культури академічної доброчесності у власній діяльності та демонструє вміння формувати її в учнів.

ПРН4. Аналізувати правові та інституціональні виміри співробітництва України та ЄС, виявляти перспективи та наслідки сучасних інтеграційних процесів і місця в них України.

ПРН5. Орієнтуватися в міжнародному політичному житті, геополітичній обстановці, аналізувати суспільні явища й узагальнювати політичний досвід.

ПРН8. Критично оцінювати достовірність, надійність інформаційних джерел, вплив інформації на свідомість і розвиток всіх учасників освітнього процесу, на прийняття рішень.

ПРН12. Здатність до соціальної взаємодії, займати активну громадянську позицію та робити усвідомлений вибір в умовах сучасного політичного плюралізму.

ПРН13. Здатність до практичного застосування нових ідей, пропозицій, освітніх практик з метою цілеспрямованого вдосконалення, безперервного і самоорганізованого навчання.

ПРН14. Здатність до співпраці та інтеграції в прагненні до мети спільно з іншими людьми, відомствами, організаціями, активної участі у командній роботі, безвідносно до фонових знань та бачень визначених завдань.

ПРН15. Здатність працювати результативно в групах, щоб локалізувати, отримати та опрацювати дані для вирішення завдання дослідження та брати відповідальність за організацію періодів роботи.

3. Програма навчальної дисципліни

Денна форма:

	Теми	Лекції	Практичні (семінарські, лабораторні, півгрупові)	Самостійна робота
1	Поняття та сутність комунікації	2		5
2	Типологія комунікації: види, рівні, форми		2	6
3	Комунікативні канали та бар'єри		2	4
4	Невербальна комунікація. Вербальна комунікація	2	2	4
5	Масова комунікація	2	2	4
6	Соціальна комунікація		2	4
7	Моделі аналізу комунікацій. Особливі форми комунікації	2		6
8	Громадськість та громадська думка у комунікативних процесах	2	2	4

9	Настрої, думки, свідомість і поведінка мас	2		5
10	Загальна характеристика засобів масової комунікації	2		4
11	Види масовокомунікаційних технологій		1	4
12	Особливості політичного впливу засобів масової інформації	2		6
13	PR-діяльність в просторі масової комунікації. Написання прес-релізу для преси		2	6
14	Масова комунікація в постіндустріальному суспільстві		2	4
15	Міжнародна комунікація	2	1	4
	Всього за курсом	18	18	54

Заочна форма:

	Теми	Лекції	Практичні (семінарські, лабораторні, півгрупові)	Самостійна робота
1	Поняття та сутність комунікації	1		5
2	Типологія комунікації: види, рівні, форми			6
3	Комунікативні канали та бар'єри	1		6
4	Невербальна комунікація. Вербальна комунікація		2	5
5	Масова комунікація		2	5
6	Соціальна комунікація			5
7	Моделі аналізу комунікацій. Особливі форми комунікації			6
8	Громадськість та громадська думка у комунікативних процесах	2		6
9	Настрої, думки, свідомість і поведінка мас			6
10	Загальна характеристика засобів масової комунікації			6
11	Види масовокомунікаційних технологій			6
12	Особливості політичного впливу засобів масової інформації			6
13	PR-діяльність в просторі масової комунікації. Написання прес-релізу для преси		2	6
14	Масова комунікація в постіндустріальному суспільстві			6
15	Міжнародна комунікація			6
	Всього за курсом	4	6	80

4. Зміст навчальної дисципліни

4.1. План лекцій (денна форма)

№	Тема заняття / план
1	Поняття та сутність комунікації

	1. Система комунікативного процесу. Основні функції комунікації. 2. Підходи до типології комунікації. 3. Основні проблеми комунікації.
2	Невербальна комунікація. Вербальна комунікація 1. Місце невербальної комунікації в людському спілкуванні. 2. Класифікація типів невербальної комунікації. 3. Поняття і основні характеристики вербальної комунікації. 4. Мова і вербальна комунікація
3	Масова комунікація 1. Теоретичні засади масової комунікації. Класифікація теорій масової комунікації. 2. Історичні витоки та дослідження масової комунікації в світі. 3. Масова комунікація як система. Функції масової комунікації. 4. Маса як об'єкт та суб'єкт комунікації. Визначення понять: масове суспільство, масова інформація, масова культура. 5. Розвиток теоретичних концепцій про маси
4	Громадськість та громадська думка у комунікативних процесах 1. Поняття громадськості. Структура і типологія громадськості. 2. Сутність, ознаки та функції громадської думки. 3. Процес формування громадської думки.
5	Загальна характеристика засобів масової комунікації 1. Роль ЗМК у глобалізаційних процесах (суспільна інтеграція та дезінтеграція, глобалізація, глокалізація). 2. Основні доктрини діяльності ЗМІ (ліберальна, соціальної відповідальності, марксистська, авторитарна).
6	Професійні комуніканти в системі масового спілкування 1. Поняття про професійного комуніканта. 2. Професійний і соціальний аспекти діяльності професійних комунікантів.
7	Особливості політичного впливу засобів масової інформації. 1. Поняття політичної влади, її механізми та функції. 2. Політичний вплив на аудиторію (концепція визначення порядку денного, праймінгу, фреймінгу). 3. Способи політичного маніпулювання. 4. Міжнародні індекси розвитку свободи ЗМІ
8	Масова комунікація в постіндустріальному суспільстві. 1. Інформаційне суспільство та виникнення Інтернету. 2. Соціальний порядок в інтернет-комунікаціях. 3. Перспективи розвитку комп'ютерних комунікацій: оптимістична та критична перспективи. 4. Мережеві комунікації як джерело інформаційних загроз
9	Міжнародна комунікація 1. Міжнародна комунікація – особистісний, інституційний, громадський, та національний виміри. 2. Міжкультурні бар'єри. Типи культур та типи комунікативної поведінки. 3. Вплив культурних розбіжностей на формування міждержавних двосторонніх та багатосторонніх відносин

План лекцій (заочна форма)

№	Тема заняття / план
---	---------------------

1	Поняття та сутність комунікації 1. Система комунікативного процесу. Основні функції комунікації. 2. Підходи до типології комунікації. 3. Основні проблеми комунікації. Комунікативні канали та бар'єри 1. Поняття «комунікативний канал». Різновиди комунікативних каналів. 2. Основні характеристики природного каналу. Різновиди природного каналу комунікації: вербальний та невербальний. 3. Визначення поняття «комунікативний бар'єр». Класифікація комунікативних бар'єрів (соціальні бар'єри, мовний бар'єр, психологічні складові комунікативного бар'єру, технічні бар'єри). 4. Форми, методи та технології подолання комунікативних бар'єрів.
2	Громадськість та громадська думка у комунікативних процесах 1. Поняття громадськості. Структура і типологія громадськості. 2. Сутність, ознаки та функції громадської думки. 3. Процес формування громадської думки.

4.2. План практичних (семінарських, лабораторних, півгрупових) занять

№	Тема заняття / план
1	Типологія комунікації: види, рівні, форми 1. Підходи до типології комунікації. Основні форми типології: тип, класифікація, систематика, таксономія. 2. Основні типи комунікації: матеріальний, генетичний, психічний, соціальний. 4. Розподіл комунікації за рівнями. Внутрішньоособистий/автокомунікаційний тип комунікації. 5. Мікрокомунікація та її форми - наказ, копіювання, спілкування. 6. Міді-комунікація як соціально-комунікативна форма (мода, перемовини, групова ієрархія). Управлінські та діалогові функції рівня міді-комунікації. 7. Макрокомунікації. Взаємодія культур та інформаційна агресія - макрокомунікативні форми сучасного інформаційного суспільства.
2	Комунікативні канали та бар'єри 1. Поняття «комунікативний канал». Різновиди комунікативних каналів. 2. Основні характеристики природного каналу. Різновиди природного каналу комунікації: вербальний та невербальний. 3. Визначення поняття «комунікативний бар'єр». Класифікація комунікативних бар'єрів (соціальні бар'єри, мовний бар'єр, психологічні складові комунікативного бар'єру, технічні бар'єри). 4. Форми, методи та технології подолання комунікативних бар'єрів.
3	Невербальна комунікація. Вербальна комунікація 1. Особливості невербальної комунікації. 2. Класифікація типів невербальної комунікації. 3. Невербальні коди. 4. Поняття і основні характеристики вербальної комунікації. 5. Мова і вербальна комунікація.
4	Масова комунікація 1. Теоретичні засади масової комунікації. Класифікація теорій масової комунікації. Функції масової комунікації. 2. Маси як об'єкт та суб'єкт комунікації. 3. Визначення понять: масове суспільство, масова інформація, масова культура.

	4. Основні моделі масової комунікації. Нормативні моделі. Теорія «магічної кулі». Концепція «лідерів думок». Концепція «спіралі мовчання». 5. Журналістика у контексті «нових медіа». Он-лайнова журналістика.
5	Соціальна комунікація 1. Місце та роль соціальної комунікації у суспільстві. Види соціальних дій по М. Веберу. Соціокультурна парадигма П. Сорокіна. 2. Визначення понять «соціальний час», «соціальна взаємодія», «соціальна роль», «соціальна група», «соціальний простір». 3. Соціальна пам'ять. Інформаційна модель соціальної пам'яті. Структура соціальної пам'яті суспільства. 4. Менталітет, духовна культура, архетипи: складові соціальної пам'яті. 5. Соціальна реклама.
6	Громадськість та громадська думка у комунікативних процесах 1. Поняття громадськості. Структура і типологія громадськості. 2. Сутність, ознаки та функції громадської думки. 3. Процес формування громадської думки. 4. Чутки як специфічний засіб комунікації.
7	Види масовокомунікаційних технологій. 1. PR-технології. Рекламні технології. 2. Пропагандистські технології. 3. Технології нових медіа як протипага масовокомунікаційним технологіям. Міжнародна комунікація 1. Медіа-дипломатія 2. Міжнародні зв'язки з громадськістю 3. Віртуальна дипломатія
8	PR-діяльність в просторі масової комунікації. Написання прес-релізу для преси. 1. Прес-реліз як форма взаємодії PR зі ЗМІ. 2. Види прес-релізу. 3. Основні правила підготовки прес-релізу.
9	Масова комунікація в постіндустріальному суспільстві. 1. Соціальний порядок в інтернет-комунікаціях. 2. Сприйняття Інтернет-користувачами загроз у всесвітній комп'ютерній мережі. 3. Вплив соціальних мереж на протестну поведінку.

План практичних (семінарських, лабораторних, півгрупових) занять (заочна форма)

№	Тема заняття / план
1	Невербальна комунікація. Вербальна комунікація 1. Особливості невербальної комунікації. 2. Класифікація типів невербальної комунікації. 3. Невербальні коди. 4. Поняття і основні характеристики вербальної комунікації. 5. Мова і вербальна комунікація.
2	Масова комунікація 1. Теоретичні засади масової комунікації. Класифікація теорій масової комунікації. Функції масової комунікації. 2. Маси як об'єкт та суб'єкт комунікації. 3. Визначення понять: масове суспільство, масова інформація, масова культура. 4. Основні моделі масової комунікації. Нормативні моделі. Теорія «магічної кулі». Концепція «лідерів думок». Концепція «спіралі мовчання». 5. Журналістика у контексті «нових медіа». Он-лайнова журналістика.

3	PR-діяльність в просторі масової комунікації. Написання прес-релізу для преси. 1. Прес-реліз як форма взаємодії PR зі ЗМІ. 2. Види прес-релізу. 3. Основні правила підготовки прес-релізу.
---	--

4.3. Завдання для самостійної роботи

Відповідь на семінарському занятті – це активна участь у обговоренні всіх питань, що виносяться на семінар, підкріплення доповіді цитатами та посиланнями на літературу. Вільне володіння матеріалом доповіді, що дозволяє задавати та відповідати на питання по темі.

Есе – це письмова роботи. Виконується на аркушах А4 (шрифт Times New Roman 14, інтервал 1,5; нумерація сторінок обов'язкова). Загальний обсяг має бути від 3 до 7 сторінок).

Тематика для есе

1. Людина як об'єкт впливу комунікації.
2. Міжособистісна та масова комунікація: порівняльний аспект.
3. Аудиторія масової комунікації: об'єктивні та суб'єктивні характеристики.
4. Методи підвищення рівня комунікативної компетенції.
5. Політичний перформанс.
6. Комунікативні технології соціального управління.
7. Інформаційне суспільство: його характеристики та перспектива
8. Комунікативний простір та його організація.
9. Менеджер паблік рилейшнз як професія.
10. Імідж і його особливості.
11. Іміджмейкер як професія.
12. Механізми формування новин.
13. Спіндоктор як професія.
14. Моделі впливу в інформаційних кампаніях.
15. Особливості кризових комунікацій.
16. Міжкультурні бар'єри.
17. Типи культур та типи комунікативної поведінки.
18. Маніпулятивні комунікативні технології у політиці.
19. Функції ЗМІ у сучасному суспільстві
20. Історія становлення та розвитку масової комунікації

ВАРІАНТИ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ (для заочної форми навчання)

Варіант 1

1. Пропаганда
2. Проаналізувавши відомі вам моделі комунікації, запропонуйте власну модель. Схему запишіть і поясніть усі компоненти комунікації.

Варіант 2

1. Класифікуйте засоби невербального спілкування.
2. Які засоби невербального спілкування називають "мовою тіла"?

Варіант 3

1. Що означає поняття «комунікація»
2. Чи змінюється постанова людей протягом спілкування? Якщо так, то чому?

Варіант 4

1. Порівняння ділового спілкування зі звичайною розмовою.
2. Визначте загальні організаційні принципи, дотримання яких є передумовою ефективних контактів між керівником і підлеглими.

Варіант 5

1. У чому полягають переваги і недоліки телефонної розмови порівняно з безпосереднім спілкуванням?
2. За яким принципом обирають вид наради?

Варіант 6.

1. Соціальна реклама
2. Визначте якості людини, якими потрібно володіти у спілкуванні

Варіант 7.

1. Основні характеристики комунікативних бар'єрів.
2. Проаналізуйте вплив шумів та логічних помилок на комунікативну дію

Варіант 8.

1. Політичний іміджмейкінг.
2. Записати поради для хороших взаємовідносин в колективі

Варіант 9.

1. Політичний перфоманс.
2. Охарактеризуйте типові помилки у процесі ділових переговорів

Варіант 10.

1. Місце природної мови серед інших знакових систем.
2. Складіть план проведення прес-конференції.

4.4 Забезпечення освітнього процесу

Розміщення елементів курсу на освітній платформі Moodle

5. Підсумковий контроль

Перелік запитань до заліку

1. Основні підходи до визначення поняття «комунікації».
2. Основні функції комунікації.
3. Система комунікативного процесу.
4. Особливості невербальної комунікації
5. Вербальна форма комунікації. Роль мови у вербальній комунікації.
6. Сфери комунікації
7. Поняття «комунікативний канал». Різновиди комунікативних каналів.
8. Основні характеристики комунікативних бар'єрів.
9. Мова і вербальна комунікація.
10. Основні проблеми комунікації.
11. Публічні виступи як засіб комунікації.
12. Місце невербальної комунікації в людському спілкуванні.
13. Психофізіологічні та соціальні комунікативні бар'єри
14. Характеристики мовного бар'єру
15. Характеристика основних комунікативних технологій: пропаганда, реклама, PR (зв'язки з громадськістю).
16. Політична пропаганда. Сутність та функції політичної пропаганди.
17. Методи політичного PR.
18. Політичний іміджмейкінг.
19. Масова комунікація як система. Функції масової комунікації.
20. Основні доктрини діяльності ЗМІ (ліберальна, соціальної відповідальності, марксистська, авторитарна).
21. Соціальна реклама.
22. Сутність, ознаки та функції громадської думки
23. Чутки як специфічний засіб комунікації
24. Комунікації в організації.
25. Міжетнічні комунікації.

26. Особливості, різновиди, завдання і засоби здійснення політичних комунікацій.
27. Маси як об'єкт та суб'єкт комунікації.
28. Визначення понять: масове суспільство, масова інформація, масова культура.
29. Форми, методи та технології подолання комунікативних бар'єрів
30. Журналістика у контексті «нових медіа». Он-лайн журналістика.

Чорноморський національний університет імені Петра Могили

Рівень вищої освіти другий (магістерський)

Спеціальність 014 Середня освіта

Предметна спеціальність 014.03 Середня освіта (Історія та громадянська освіта)

Семестр

Навчальна дисципліна **Теорія та практика комунікацій**

ЗАЛІКОВИЙ БІЛЕТ № 1

1. Характеристики мовного бар'єру
2. Маси як об'єкт та суб'єкт комунікації.

Затверджено на засіданні

кафедри міжнародних відносин та зовнішньої політики

Протокол № _____ від « _____ » грудня 2024 року

Завідувач кафедри _____ **О.В. Шевчук**

Екзаменатор _____ **І.В. Габро**

*** Відповідь на кожне питання білету оцінюється 15 балів максимум**

6. Критерії оцінювання та засоби діагностики результатів навчання

Графік контрольних заходів та рейтингова шкала оцінювання (10 семестр)

№	Вид діяльності (завдання)	Максимальна кількість балів
1.	Усні відповіді на семінарських заняттях	5*9=45
2	Есе	25
3	Залік	30
	Разом	100

1. Відповідь на семінарі оцінюється за 5-бальною шкалою, де:

Оцінка 5 балів ставиться у випадку:

студент вільно володіє, визначеними програмою, знаннями й уміннями;
правильно і в достатній кількості добирає необхідні для відповіді факти;
висловлює власне ставлення до навчального матеріалу;
відповідь чітка і завершена;
мова добра.

Оцінка 4 балів ставиться в такому випадку:

власне ставлення студентом висловлюється, але в аргументації зустрічаються окремі неточності;

студент користується лише окремими знаннями й уміннями;
порушує логіку викладу;
мова добра.

Оцінка 2-3 балів ставиться в такому випадку:

відповідь недостатньо самостійна;

аргументація слабка;

є суттєві помилки в знанні фактичного матеріалу та висновках;

мова спрощена.

Оцінка 0,5-1 бал ставиться в разі незнання більшої частини матеріалу, відсутності будь-якої логіки викладу, а саме:

студент не володіє необхідними для здійснення завдання вміннями;

головного фактичного матеріалу не знає.

2. Есе оцінюється:

16 балів – роботу оформлено відповідно до вимог, есе написано чітко за структурою, міститься чітка власна позиція автора.

12-15 балів - роботу оформлено відповідно до вимог, есе написано чітко за структурою, позиція автора проявлена не досить чітко.

9-11 балів - роботу оформлено відповідно до вимог, есе написано чітко за структурою, недотримано вимогу обсягу, висновки не є повністю авторськими.

6-9 балів - роботу оформлено відповідно до вимог, есе написано чітко за структурою, однак спрощено, недотримано вимогу обсягу, висновки не є повністю авторськими.

0-5 балів - роботу оформлено відповідно до вимог, есе написано не чітко та без дотримання структури, спрощено, без власної думки.

Залік є підсумковою формою контролю знань студентів і проводиться в усній формі. Робота студентів оцінюється за підсумками виконання основних видів завдань. Якщо студент не відвідував курс лекцій, семінарські заняття і не виконав контрольні заходи, а, отже, не набрав необхідної кількості балів, то він, за рішенням кафедри, не допускається до складання іспиту.

Оцінювання результатів навчальної діяльності студентів здійснюється з урахуванням індивідуальних особливостей студентів і передбачає диференційований підхід в його організації. Оцінюватися може виконання студентами будь-яких навчальних завдань, під час роботи над якими студенти демонструють власне аналітичне мислення: розгорнуті і стислі усні відповіді, письмові роботи, виступи в дискусіях тощо.

При цьому враховується:

- розуміння студентами взаємозв'язків між історичними подіями, вміння порівнювати, пояснювати, аналізувати та критично оцінювати історичні факти;
- самостійність мислення;
- використання різних джерел історичних знань, з розумінням їх особистостей, вмінням їх характеризувати і оцінювати;
- правильність і достатність добору історичних фактів для розв'язування поставлених викладачем завдань;
- чіткість і завершеність викладу; мовна грамотність.
-

Заочна форма

Графік контрольних заходів та рейтингова шкала оцінювання (15 триместр)

№	Вид діяльності (завдання)	Максимальна кількість балів
1.	Контрольна робота	100
	Разом	100

Графік контрольних заходів та рейтингова шкала оцінювання (16 триместр)

№	Вид діяльності (завдання)	Максимальна кількість балів
1.	Усні відповіді на семінарських заняттях	3*15=45
2	Есе	25
3	Залік	30
	Разом	100

Оцінка 15 балів ставиться у випадку:

студент вільно володіє, визначеними програмою, знаннями й уміннями;
правильно і в достатній кількості добирає необхідні для відповіді факти;
висловлює власне ставлення до навчального матеріалу;
відповідь чітка і завершена;
мова добра.

Оцінка 10-14 бали ставиться у відповідності з попередніми вимогами, але:

студент має незначні ускладнення при використанні визначених програмою знань і умінь;

при доборі фактів припускається незначних помилок;
мова добра.

Оцінка 5-9 бали ставиться в такому випадку:

власне ставлення студентом висловлюється, але в аргументації зустрічаються окремі неточності;

студент користується лише окремими знаннями й уміннями;
порушує логіку викладу;
мова добра.

Оцінка 1-4 бали ставиться в такому випадку:

відповідь недостатньо самостійна;
аргументація слабка;
є суттєві помилки в знанні фактичного матеріалу та висновках;
мова спрощена.

Оцінка 0-0,5 балів ставиться в разі незнання більшої частини матеріалу, відсутності будь-якої логіки викладу, а саме:

студент не володіє необхідними для здійснення завдання уміннями;
головного фактичного матеріалу не знає.

Есе оцінюється:

25 балів – роботу оформлено відповідно до вимог, есе написано чітко за структурою, міститься чітка власна позиція автора.

16-24 балів - роботу оформлено відповідно до вимог, есе написано чітко за структурою, позиція автора проявлена не досить чітко.

9-15 балів - роботу оформлено відповідно до вимог, есе написано чітко за структурою, недотримано вимогу обсягу, висновки не є повністю авторськими.

6-9 балів - роботу оформлено відповідно до вимог, есе написано чітко за структурою, однак спрощено, недотримано вимогу обсягу, висновки не є повністю авторськими.

0-5 балів - роботу оформлено відповідно до вимог, есе написано не чітко та без дотримання структури, спрощено, без власної думки.

Залік є підсумковою формою контролю знань студентів і проводиться в усній формі. Робота студентів оцінюється за підсумками виконання основних видів завдань. Якщо студент не відвідував курс лекцій, семінарські заняття і не виконав контрольні заходи, а,

отже, не набрав необхідної кількості балів, то він, за рішенням кафедри, не допускається до складання іспиту.

Оцінювання результатів навчальної діяльності студентів здійснюється з урахуванням індивідуальних особливостей студентів і передбачає диференційований підхід в його організації. Оцінюватися може виконання студентами будь-яких навчальних завдань, під час роботи над якими студенти демонструють власне аналітичне мислення: розгорнуті і стислі усні відповіді, письмові роботи, виступи в дискусіях тощо.

При цьому враховується:

- розуміння студентами взаємозв'язків між історичними подіями, уміння порівнювати, пояснювати, аналізувати та критично оцінювати історичні факти;
- самостійність мислення;
- використання різних джерел історичних знань, з розумінням їх особистостей, умінням їх характеризувати і оцінювати;
- правильність і достатність добору історичних фактів для розв'язування поставлених викладачем завдань;
- чіткість і завершеність викладу; мовна грамотність.

Відповідність підсумкових семестрових рейтингових оцінок у балах оцінкам за національною шкалою та шкалою ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	Відмінно	A	Відмінно (відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок)
82-89	Добре	B	Дуже добре (вище середнього рівня з кількома помилками)
75-81		C	Добре (в загальному вірне виконання з певною кількістю суттєвих помилок)
67-74	Задовільно	D	Задовільно (непогано, але зі значною кількістю недоліків)
60-66		E	Достатньо (виконання задовольняє мінімальним критеріям)
35-59	Незадовільно	FX	Незадовільно (з можливістю повторного складання)
1-34		F	Незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)

9. Список рекомендованої літератури

Базова

1. Денисюк, С. Г. ДЗЗ Комунікологія : навчальний посібник. Вінниця : ВНТУ, 2015. 102 с.
2. Кизилова В.В. Теорія і практика мовленнєвої комунікації [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Луганськ : ДЗ "ЛНУ ім. Тараса Шевченка, 2011. 183 с.
3. Коробанов Ю.М. Теорія та практика комунікацій [Електронний ресурс] : навч. посіб. : у 3 ч. / Ю. М. Коробанов, А. Ю. Коробанов. Миколаїв : НУК, 2011.
4. Кушнір Р. Мистецтво відповідального спілкування [нав.пос.] / Дрогобич: Коло, 2021. 240 с.
5. Мак-Квейл Д. Теорія масової комунікації / Д. Мак-Квейл; пер.: О. Возьна, Г. Сташків. – 4-те вид. Львів : Літопис, 2010. 538 с.
6. Різун В. В. Теорія масової комунікації // Електронна бібліотека Інституту журналістики (www.journ.univ.kiev.ua).
7. Різун В. В. Природа й структура комунікативного процесу // Електронна бібліотека Інституту журналістики (www.journ.univ.kiev.ua).
8. Саврасова-В'юн Тетяна. Комунікативний практикум: навч.-метод. посібн. Київ: Київ. стол. ун-т ім. Б. Грінченка, 2024. 84 с.
9. Соціологія громадської думки та мас-медіа: Комплекс навчально-методичного забезпечення дисципліни: навч. посіб. для бакалаврів за спеціальністю 054 «Соціологія» / КПІ ім. Ігоря Сікорського; уклад.: Єнін М.Н., Северинчик О.П. Електронні текстові дані (). – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2021. 81 с.

Допоміжна

1. Кодацька Н. Суспільні комунікації в контексті трансформації медіасередовища / Н. Кодацька, О. Ятчук, О. Лесюк. Держава та регіони. Серія: Соціальні комунікації. 2021. № 4 (48). С. 3-9.
2. Макнамі Роджер. Зафейсбучені. Як соціальна мережа штовхає світ до катастрофи. Видавництво Книголав, 2021. 376 с.
3. Почепцов Г. Від покемонів до гібридних війн: нові комунікативні технології XXI століття. Київ: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2017. 260 с.
4. Пугач Л. Ю. Соціально-комунікаційні складові комунікативної моделі. Молодий вчений. 2019. № 1 (65), січень. С. 150-156.
5. Рачинська О. А. Комунікативне партнерство як механізм оптимізації комунікативної взаємодії у сфері публічного управління. Державне управління та місцеве самоврядування. 2020. Вип. 2(45). С. 135-145.
6. Gunter R. Democracy and the Media: A comparative perspective / R. Gunter, A. Mughan — N.Y.: Cambridge university press, — 2004. — 496 p.
7. Voltmer K. Mass Media and Political Communication in New Democracies / K. Voltmer. — N Y.: Routledge, 2006. — 252 p.
8. Habro, I., Vovchuk, L. & Shevchuk, O. (2020). Informational and Psychological Influence on Student Youth in the Conditions of the Information-Psychological War. Journal of Educational and Social Research, 10 (1), 56-61. <https://doi.org/10.36941/jesr-2020-0006>.
9. Habro, I.V. & Shevchuk, O.V. (2021). Informatsiino-psykholohichniy vplyv na suspilnu svidomist v umovakh informatsiino-psykholohichnoi viiny. Viiny informatsiinoi epokhy: mizhtsyplinarnyi dyskurs, 215-228.

Інформаційні ресурси

1. Асоціація політичних консультантів України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.piar.kiev.ua/>.

2. Український сайт про PR, маркетинг и рекламу. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.prschik.kiev.ua>.
3. Український незалежний центр політичних досліджень. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ucipr.org.ua>.
4. Український центр економічних і політичних досліджень імені Олександра Разумкова. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.uceps.org>.